

Kort verhaal

Mei 2015

Over mijn lijf

Ik kan me niet herinneren me ooit een meisje te hebben gevoeld. Als peuter al voelde ik mijn lichaam knellen, als een rechtervoet in een linkerschoen. Ik deed het liefst mijn broers na, in alles wat ze ondernamen. Ze lachten naar elkaar met wegdraaiende ogen als ik naast ze, net als zij, met een boog van de kade af wilde plassen. Met mijn maillot op mijn enkels zocht ik vergeefs onder mijn jurkje naar dat wat zij ook tussen duim en wijsvinger hielden en waarmee ze een stevig straaltje in het water klaterden. Ik wilde eruitzien zoals zij. De jongens versleten hun broeken en truien tot op de draad, daarna droeg ik ze. Mijn moeder zuchtte gelaten bij mijn sjofele verschijning. Maar voor mijn vader was mijn jongensachtige gedrag onacceptabel. Het openlijk verzet tegen mijn meisjeslijf, wilde korte kapsels, grof taalgebruik en stoere kleding, frustreerde hem mateloos. Ik dreef hem tot razernij. Mijn moeder probeerde hem te sussen terwijl hij de vodden scheldend van mijn lijf trok en in de allesbrander opstookte. Ik huilde zelden. Misschien een... nee twee keer; toen ik voor mijn vijfde verjaardag een nieuwe meisjesfiets kreeg en die keer dat de juf me bij de hand nam en door de roze klapdeurtjes op de meisjes-wc zette. 'Zooo,' zong hij lijsig. Ik wipte naar het puntje van mijn stoel. Dokter Wabbing, gerenommeerd plastisch chirurg, zat tegenover ons en leunde achterover in de leren draaistoel. Hij vouwde een pootje van het leesbrilletje dat op zijn neus had gestaan op, het andere pootje haakte hij achter de kraag van zijn witte jas. Van spanning knepen mijn billen samen. 'We denken dat je klaar bent voor de operatie.' Lichtflitsen schichtten door mijn hoofd. Het prefab spreekkamertje werd een zeepbel, ik zweefde er middenin. De muren bolden extatisch. 'Maar,' vervolgde hij 'met jouw uitzonderlijke bloedgroep moet er een bloeddonor worden gevonden. Is er iemand in je familie misschien?' Pats! Weg was mijn weldadige cocon. Dokter Wabbing stelde zijn vraag niet achteloos, maar keek me onderzoekend aan en knipte ondertussen zijn balpen in en uit. De Trespa muren van de portacabin waarin we zaten leken nu vacuüm te zuigen. Ik keek met een schuin oog naar Sal die al die tijd naast me had gezeten met haar hand op mijn been. 'Mijn vader, 'mompelde ik voor me uit. Ze had me verstaan, haar ogen werden groot, ze wist van de vete. Het was nu meer dan tien jaar geleden. Als ik eraan teruggedacht hoorde ik hem nog steeds snauwen: 'Mijn huis uit!' Ik vermoed dat ik iets terug heb geschreeuwd, ik weet het niet meer. Maar ik vertrok. Er leek nauwelijks iets veranderd. We reden langs het eindeloze fietspad door de polder, waarover ik honderden keren gekromd over mijn stuur tegen de wind in had gefietst. Ik herkende het smalle weggetje naar het erf amper. Halverwege lag de dam waar landbouwmachines op en van het land konden rijden. Sal zat naast me in de auto en keek haar ogen uit. 'Wat is het hier mooi!' kirde ze. Zij had goede moed. Ik niet. Het voelde niet vertrouwd toen ik de auto voor mijn ouderlijk huis parkeerde. Met wit weggetrokken knokkels het stuur omklemmend tuurde ik naar de woning. Was hij thuis? Hoe moest dit ooit lukken? Ik treuzelde. Sal gaf me een por en wapperde luchtig met haar hand. 'Hup, gewoon aanbellen.' Ik stapte uit en liep schoorvoetend naar de voordeur. Ik dwong mijn trillende vinger naar de bel en hield mijn adem in

terwijl ik drukte. Er klonk een luide galm, die ik me ineens herinnerde, maar er gebeurde niets. Vertwijfeld draaide ik me half om naar de auto. Vanachter de voorruit gebaarde Sal dat ik moest wachten en priemde met haar vinger in de lucht, alsof ze een denkbeeldige knop indrukde. Ineens klikte het slot. Vliegenvlug draaide ik me om. De deur ging open op een kier. Daarachter zag ik een vermoeid mager gezicht. Mijn vader was oud geworden. Hij leek me niet te herkennen. Ik was in al die jaren breder geworden en door de hormoonbehandelingen had ik baardgroei gekregen. 'Herken je me niet?' vroeg ik voorzichtig. Mijn stem klonk natuurlijk ook veel zwaarder. Hij fronste nors zijn borstelige wenkbrauwen en gluurde wantrouwig naar mij en daarna naar Sal in de auto. De rillingen liepen over mijn rug, ik was een volkomen vreemde voor hem. 'Pap, ik ben het Jo-Ann,' probeerde ik nog eens. 'Ik heet nu Johan.' Alles had ik verwacht, maar niet die fluim. Hij spooog me in het gezicht. Hij gooide de deur met zo een harde klap voor mijn neus dicht dat ik achteruitdeinsde en struikelend terug naar de auto rende. Sals verontwaardigde blik volgde me vanachter het glas. Ik rukte de portier open. 'Zie je wel, het is hopeloos!' Wild slingerend manoeuvreerde ik de wagen het erf af. Sal was stil. Een stroopdikke paniek begon door mijn aderen te kruipen. Ze verdoofde iedere vezel in mijn lichaam. Het vruchteloze bezoek aan mijn vader; ik besepte dat ik niet tot hem door kon dringen, dat hij mijn kwelling nooit zou begrijpen. Hij regeerde over mijn leven, nog altijd, opnieuw. Er zou geen complete Johan komen. En waarom zou Sal dan nog bij me blijven. Ik werd apathisch van angst. Dagenlang zag ik Sal om me heen draaien, als vanachter een transparante wand. Ze keek bezorgd en probeerde met me te praten. Soms reikte ze naar me. Haar woorden en vingers ketsen af, ik kon niet anders dan ontwijken en afweren. Er viel een verstikkende stilte. Maar hoe kon ik praten als ik nauwelijks ademhaalde? Ik werd wakker na een onrustige nacht. De plek naast we was leeg. Een dof gevoel plakte aan me als een bezwete pyjama. Ik liep naar de keuken, Sal stond aan het aanrecht en waste wat vaat af. Ik moest iets moest zeggen, voordat het te laat was. 'Goeie morgen,' zei ik voorzichtig. Ze keek me fel aan. 'Luister es,' blafte ze, 'we gaan nu praten of anders kan ik net zo goed gelijk vertrekken.' Daar was het, waar ik zo bang voor was. Ze kondigde haar vertrek aan. Ik werd misselijk en zakte draaierig op mijn hurken. Sal bleef naast me staan, boven me uit torenend. 'Doe ik er niet meer toe?' vroeg ze scherp. 'Je gaat mij niet vertellen dat een voordeur in je snufferd het einde van ons liedje is. Ga naar je vader en vertel hem over ons, dat we samen verder willen: Johan en Sal!' Haar stem gierde van ingehouden emotie. Ze raakte me niet aan, juist dat stompte me in mijn maag. 'Juist...,' piepte ik met dichtgeknepen keel. 'Juist wat?' riep ze met geheven armen. 'Je doet er juist toe,' pufte ik. Ik duwde het hoge woord eruit: 'Maar waarom zou je nog bij me blijven?' Er volgde een knetterende stilte voordat ze weer iets zei. 'Ik zou maar eens zijn achterdeur proberen.' Opnieuw reed ik door de polder. Sal had natuurlijk gelijk. Maar zij kende mijn vader niet. Alles in me wilde omkeren, maar ik reed door. In de verte doemde de kerktoren al op. Ik koos opzettelijk de kleinste weggetjes en reed tussen de al geel kleurende tarwe. Ik dacht aan mijn moeder, hoe ze altijd op me wachtte tot ik thuiskwam uit school. De keuken geurend naar haar vertrouwde stampotten. Bij een cluster kromgegroeide meidoornstruiken stond een eenzame prullenbak. Ik herinnerde me ineens dat ik daar eens met mijn fiets in de berm had gestaan, verwoed schuilend onder mijn dunne zomerjasje tegen een hevige regenbui. Toen stond daar ineens mijn vader met de auto. Hij was me tegemoet komen rijden. Druipend gingen we op de vuilniszakken zitten die hij had meegenomen. De fiets lieten we tegen de prullenbak staan. Hoe was het

zover gekomen, die afstand tussen ons? Zo tegenstrijdig ook, ten opzichte van onze biologische verbintenis, onze bloedlijn. Hoe sterk kon zo'n verbintenis zijn? Ik geloofde eigenlijk niet in wonderen, toch draaide ik mijn auto opnieuw de lange oprit op. Terwijl ik de deur van de auto zachtjes dicht drukte drong Sals opmerking over de achterdeur pas tot me door. Ik belde niet aan, maar liep door het enkelhoge gras langs de zijkant van het huis. Boven zag ik de koekoek van mijn oude kamer. De verf bladderde in lange krullen. Door het glas van de keukendeur zag ik hem, gebogen over de krant. Zijn hand omklemde een mok. Ik draalde. Zenuwachtig frunnikte ik aan een stukje karton waarop ik in de auto haastig mijn adres en telefoonnummer had gekrabbeld. Zonder kloppen trok in de deur open. Hij keek verbaasd op. Snel stapte ik naar binnen. Ik wist niet anders dan met de deur in huis te vallen. 'Ik kom je om een gunst vragen'. Ik probeerde mijn trillende stem in bedwang te houden. Omdat hij niets zei ging ik door: 'Mijn vriendin Sal en ik willen samen verder. Ze is verliefd op mij. Op Johan.' Verduidelijkte ik. 'Ik kan gelukkig met haar worden, maar alleen als ik me compleet voel, een man ben! Ik wil een belangrijke operatie ondergaan. Daarvoor heb ik je hulp nodig pap, als bloeddonor. Misschien is het voor jou moeilijk te begrijpen, maar....' 'Je hebt verdomd gelijk dat het moeilijk te begrijpen is!' snauwde hij plotseling. Hij smeedde de krant op tafel. 'Het is niet te begrijpen! Je zou mijn dochter moeten zijn, maar moet je naar jezelf kijken.' Hij maakte een wegwerpgebaar in mijn richting. Zijn gezicht vertrok van afgrijzen. 'Ik kan je dochter niet zijn, ik ben je zoon!' gilde ik. 'Waarom kun je dat niet accepteren?' 'Jouw verkleedpartijtjes en aanstellerij accepteren? Je bent gek!' Terwijl hij dat zei tikte hij naar hoofd. Abrupt schoof ik mijn stoel naar achter, de poten kermden over de plavuizen. Ik sprong op, ik had hier niets meer te zoeken. Ik weigerde nog langer door deze man verguisd te worden. 'Een vader zou je moeten zijn,' mijn stem brak, 'mijn vader.' Ik griste het kartonnen vodje uit mijn zak en gooide het voor hem op tafel neer. Toen banjerde ik naar buiten en smeedde de deur met een klap achter me dicht. Sal ving me op zoals een juf een ziek schoolkind. Ze streelde geruststellend mijn haren en luisterde terwijl ik hikkend van frustratie uit de doeken deed hoe mijn vader mij voor gek had verklaard. Ik had er niets meer te zoeken bij die vent, nooit meer! Ze knikte, maar zei niets. Ik haalde even diep adem: 'Wat betekent dit voor ons?' Ze kneep heel even haar ogen iets dicht, alsof ze ergens pijn had. Toen stond ze op en ging verder met het sorteren van de post. 'Gun me wat tijd,' zei ze. Het klonk onheilspellend. Er gingen bijna twee weken voorbij. We bespraken alleen het hoogstnoodzakelijke. De weinige woorden gistten als zuurdesem. Sal liet me bungelen. Ik volgde haar met argusogen en kauwde mijn nagels tot groezelige halvemaantjes. Nergens in huis brandde nog licht. Zoals elke keer als ik laat thuis kwam hield ik mijn adem in: zou ze zijn vertrokken? Zachtjes liep ik naar de woonkamer. Er hing nog een sterke geur van avondeten. Ik ontspande iets en knipte de lamp aan. Midden op tafel lag een envelop met een gestempelde postzegel. Op de voorkant stond mijn meisjesnaam en adres in een ruig handschrift dat ik dacht te herkennen. Ik nam niet de moeite om te gaan zitten, maar rukte de envelop open. Ik hield zielsveel van je moeder. Ik droom nog vaak over haar. Pas geleden nog; ze liep door de tuin in de regen en bleef voor het raam staan. Door de druppels op het glas tuurden we naar elkaar. Ze zwaaide en lachte. Ze had zo'n mooi gezicht. Jij leek op haar! Toen schreef ze met een vinger op het raam: 'Help Johan'. Ik snap geen barst van wat jou bezielt, ik snap nergens meer iets van! Maar ik ga met je mee naar het ziekenhuis. Bel me. Je vader. Hij stond er al. Naast hem draaien mensen met weekendtassen, in rolstoelen of gearmd met een partner in en uit de

draaideur van het medisch centrum. Alles om hem heen leek te bewegen, alleen hij stond stil, als een reiger in een woelige vijver. Op een afstandje bleef ik even naar hem staan kijken. Ik besepte dat ik hem eigenlijk nooit goed had leren kennen. Langzaam liep ik op hem af, mijn hart bonsde in mijn keel. Vanaf nu hoorde ik in wonderen te geloven. Toen hij me in de gaten kreeg, keek hij schichtig weg en schoof met zijn voeten, zou hij nu toch nog de benen nemen? Vlak voor hem bleef ik staan. Mijn lippen om mijn tanden gekruld, in afwachting. Onwennigheid weerkaatste in onze blikken. Ik bestudeerde de neuzen van mijn schoenen. Pas na enkele ogenblikken keek ik op. Over zijn wangen stroomden tranen. Ik had hem nog nooit zien huilen. Ineens strekte hij zijn armen en sloeg ze om me heen. Ademloos stond ik in zijn klemmende omhelzing. Onze borstkassen hamerden tegen elkaar op. Hij hield me vast alsof hij definitief afscheid van me nam. Langzaam verslaptte zijn grip en duwde hij me iets van zich af. Zijn grote handen bleven mijn bovenarmen omklemmen. We glimlachten onbeholpen naar elkaar. Toen keerden we ons om en draaiden de draaideur in.